

VENSTRE
Folk først.

PROGRAM FOR TIME VENSTRE 2015-2019

Fridom for den enkelte – ansvar for kvarandre

Venstre set menneske framfor systemet. Vår politikk byggjer på sosialliberale verdiar, som foreinar fridom for den enkelte med ansvar for fellesskapet og kvarandre.

Vår visjon er eit sosialt og liberalt kunnskapssamfunn der folk har fridom og høve til å skapa sine egne gode liv, og der me tek ansvar for miljøet og kvarandre.

1. Grøn framtid

Klimaendringane krev handling nå og må stå øvst på agendaen for å sikra framtida til kloden. Forureininga skjer globalt, men me kan alle bidra med å ta grønne val. Time Venstre vil at Time skal bli ein klimamessig føregangskommune. Ved innkjøp og nybygging skal ein alltid velja den mest klimavennlege løysinga og den best tilgjengelege teknologien.

1.1 Grøn energi

Bruk av alternative, miljøvennlege energikjelder kan gi kommunen både klima- og økonomisk gevinst.

Time Venstre vil:

- vidareutvikla den lokale klimaplanen i Time, så han vert eit enda betre verktøy for å skapa ei grøn framtid
- støtta opp om lokale initiativ som set miljø på dagsorden som Undheim 2020
- arbeida for at både kommunale og private bygg skal ha tilgang til grøn energi
- ha ein gjennomgang av kommunale bygg for å vurdere om taka kan vera eigna til å produsera solenergi (solceller til straum eller solfangarar til oppvarming av vatn)
- stilla krav om tilgang til alternative energikjelder når nye område skal byggjast ut
- setja ambisiøse mål ved nybygging, både når det gjeld energibruk og miljøvennlege materiale
- at den nye ungdomsskulen på Bryne skal byggjast i miljøvennleg tre og etter passivhusstandard.
- gi reduksjon i gebyr for å handsame byggesaker for lågenergi- og passivhus
- vurdere økonomiske støtteordningar for innbyggjarar som gjennomfører energieffektivisering eller omlegging til grøn energi, og støtta initiativ for produksjon av miljøvennleg energi
- arbeida for å etablera ny gjenvinningsstasjon i Time
- gjennomføra ein årleg miljødebatt i kommunestyret

1.2 Jordvern, arealpolitikk og biologisk mangfald

Nedbygging av matjord kan ikkje gjerast om. Etterkomarane våre må kunna produsera mat på eiga jord. Venstre vil verna dyrka og dyrkbar jord.

Time Venstre vil:

- at framtidig bustadutbygging må gå over Lyefjell og Njåfjell med god tilgang til tur- og friområde
- at Tangen framleis skal vera jordbruksjord
- at vidare utbygging på Bryne må skje gjennom fortetting. Grensene for arealutviding her er nådd
- ta vare på friareal ved fortetting
- setja av nok friareal ved planlegging av nye bustadfelt

- vera positiv til utvikling av nærings- og bustadtomter i krinsane så lenge det ikkje kjem i konflikt med jordvern og friområde
- fylgja opp arbeidet i Jæren vannområde for å betra vasskvaliteten i elvar og vatn
- verna om alle naturtypar og biologisk mangfald
- arbeida for auka kompetanse og aktiv kommunal forvaltning av tilskotsordninga "Spesielle miljøtiltak i landbruket" (SMIL). SMIL-tilskot vert gitt til tiltak som tek vare på natur- og kulturminneverdiane i kulturlandskapet og tiltak som bidreg til å hindra eller redusera forureining frå landbruket
- arbeida for å verna raudlista artar og fjerna svartlista artar
- ta vare på bier og humler, mellom anna ved å plante "rett" type plantar
- vera kritisk til alle planar som gir risiko for tap av artsmangfald

1.3 Bryne sentrum:

For handel og trivsel er det viktig med ei gjennomtenkt og god utvikling av Bryne sentrum. Me vil utvikla ein moderne by, samtidig som me tek vare på historia vår og vernar kulturminne. Kulturminna er ikkje-fornybare ressursar som bidreg til identitet, særpreg og historieforståing.

Time Venstre vil:

- utvikla eit bysentrum for allsidig aktivitet
- opna opp mot Mølledammen frå Storgata og ha grøntområde ned mot Dammen
- etablera fleire sitjegrupper, skulpturar og leikeapparat for alle aldrar i sentrum
- gjera Storgata til gågate
- at Bryne Torg skal vera gratis å nytta til kulturformål og handel
- verna om dei grønne lungene i Bryne
- arbeida for fleire underjordiske parkeringsanlegg i sentrum og leggja til rette for eit grønt og bilfritt sentrum
- gjera det enkelt å reisa kollektivt til Bryne

1.4 Samferdsle

For å gjera det mogleg å ta grønne val i kvardagen, må det finnast reelle alternativ til bilen. Time Venstre vil støtta alle tiltak som fører til auka bruk av kollektivtrafikk, og at ein vel sykkelen framfor privatbilen.

Time Venstre vil:

- at nye kommunale bilar til person- og varetransport skal vera låg- og nullutsleppskjøretøy
- byggja ut fleire moderne standard fleksiladestasjonar i kommunen
- at kommunen også skal ta i bruk elsyklar som alternativ til tenestebilar
- leggja til rette for ladestasjonar for elsyklar
- sikra trygg og tørr sykkelparkering i tilknytning til Bryne stasjon
- arbeida for utlånssyklar, også el-syklar, i Bryne sentrum
- sikra samanhengande gang- og sykkelveggar

- at det nye dobbeltsporet skal ha jernbanestopp på Håland
- arbeida for fleire bussavgangar til Kverneland, Lye, Hognestad og Undheim som gjer det mogleg å reisa kollektivt til arbeid og å bu i krinsane utan bil
- fremja krav om overgang til lågutsleppsbusar

2. Kunnskap

Skule og barnehage skal vera ein arena for læring og personleg utvikling for alle, der alle blir sett, kan kjenna seg trygge og få utvikla potensialet i seg.

2.1 Barnehage

Venstre vil sikra full barnehagedekning samstundes som me styrkar kvaliteten og valmoglegheitene i tilbodet. Me meiner at gode fagfolk skapar den gode barnehagen.

Time Venstre vil:

- arbeida for to årlege barnehageopptak
- at barnehagane rekrutterer personell med pedagogisk utdanning
- støtta vidare kvalifisering og etterutdanning for tilsette i barnehagane
- rekruttera fleire menn til arbeid i barnehagane, mellom anna i samarbeid med ungdomsskulane
- ha fokus på god kvalitet i barnehagane og tidleg innsats
- sørgja for at dei som arbeidar i barnehagen har kompetanse på å handtere mobbing
- at barnehagane skal få tilgang til auka kompetanse på barns språkutvikling, slik at dei raskt kan setja inn tiltak og sikra at barn får utvikla eit rikt ordforråd.
- ha ekstra oppfølging av minoritetsspråklege barn for å sikra god språkstimulering
- ha god kommunikasjon og samarbeid mellom barnehagar, skule, PPT, barnevern og helsesektoren for tidleg å avdekka utfordringar og finna gode løysingar for borna

2.2 Skule

Venstre ønskjer ein skule for kunnskap og like moglegheiter. Ein liberal skulepolitikk legg til grunn at ingen elever er like, samstundes som me har ambisjonar for kvar einaste elev. Me vil gje skulane stor fridom til å leggja til rette undervisninga slik at alle elevar får den same moglegheita til å utnytta sine evner uavhengig av bustad og sosial og kulturell bakgrunn.

Time Venstre vil:

- ha lærarar med høg fagleg kompetanse i skulen
- støtta systematisk etter- og vidareutdanning av lærarar
- at alle rektorarar skal ha utdanning i skuleleiing
- utvikla gode ordningar for lærarar som underviser i fag på fleire skular, som t.d framandspråk og musikk
- arbeida for auka lærartettleik slik at lærarane har tid til å følgja opp kvar enkelt elev
- unngå unødvendig byråkratisering og leggja til rette for at lærarane bruker mest mogleg av tida til undervisning
- at skuleeigar ikkje skal påleggja skulane fleire kartleggingar enn dei som er bestemte nasjonalt

- prioritera tidleg innsats
- ha nulltoleranse for mobbing i skulen
- styrka skule-heim samarbeid
- styrka skulehelsetenesta
- ha auka nærvær av PPT på skulane, med tettare oppfølging av elevar og fagleg støtte til personalet
- rekruttera andre yrkesgrupper inn i skulen, som sosionomar og vernepleiarar
- unngå utholing av gratisprinsippet
- styrka skulane sine driftsbudsjett og skapa rom for tiltak som for eksempel fleire ekskursjonar og digital kompetanseheving for både lærarar og elevar
- at alle skulane skal ha gode uteområde som legg opp til aktivitet både i friminutta og etter skuletid

3. Velferd

Alle i Time skal vera trygge på at dei får eit godt velferdstilbod der den einskilde vert sett i sentrum.

3.1 Folkehelse og inkludering

Mange får helseproblem som gjer at dei fell ut av arbeidslivet. Dei opplever økonomiske vanskar og kan få lågare levealder. Det er difor viktig å vidareutvikla kommunen sitt folkehelsearbeid.

Time Venstre vil:

- utarbeida ein strategi for å redusera talet på unge uføre
- satsa på førebygging ved bruk av helsesøstertenesta, mellom anna med heimebesøk og god rettleiing for foreldre
- leggja til rette for tur- og trimgrupper for personar med nedsett funksjonsevne
- støtta opp under lag og organisasjonar som gjer ein innsats innafor alle delar av helse- og omsorgssektoren
- yta kommunalt tilskot til privat fysioterapiteneste
- auka talet på varig tilrettelagte arbeidsplassar
- samarbeida med lokalt næringsliv og frivillige organisasjonar for å tilretteleggja alternative praksisplassar/ arbeidstrening for ungdom
- vidareutvikla og marknadsføra turløyper i nærområda

3.2 Omsorg

Venstre ønsker at innbyggjarane i Time kommune skal få nødvendige helse- og omsorgstenester når dei treng det. Dei omsorgstenestene som vert tilbodne må vera fleksible og tilpassa den enkelte sine ønske og behov.

Time Venstre vil:

- yta nok hjelp til familiar med heimebuande barn/ungdom med store hjelpebehov
- arbeida for at eldre kan bu heime lenger gjennom tilbod om heimebesøk til alle over

80 år og vaktmesterteneste

- ta i bruk omsorgsteknologi slik at ein kan bu lenger i eigen heim
- ha gode avlastningsordningar og tilby korttidsopphald i institusjon
- ha eit variert aktivitetstilbod for eldre i institusjon, mellom anna i samarbeid mellom institusjonar, skular og barnehage
- følgja opp dei mange som vert ramma av demens gjennom fleire dagaktivitetsplassar, tilpassa butilbod og auka kunnskap og kompetanse
- styrka tilbod om lindrande behandling
- vera positiv til alternative arbeidsturnusar dersom arbeidstakarar ønskjer dette
- tilretteleggja for heile stillingar og avskaffa ufrivillig deltid

3.3 Boligsosiale tiltak

Det å ha ein trygg stad å bu er viktig for å kunna fungera i samfunnet for øvrig. Time Venstre ønsker at alle skal ha høve til å bu i eigen bustad og at dei som treng det skal få hjelp til å koma inn på bustadmarknaden anten ved kjøp eller leige av bustad gjennom kommunen.

Time Venstre vil:

- at ein har ein aktiv eigedomspolitik på kommunale bustadar, dette inkluderer både bygging, kjøp og sal av eigedomar
- at ein legg inn krav til kommunal forkjøpsrett til leilegheiter i nye utbyggingsprosjekt
- at kommunen eig leilegheiter av ulike storleikar
- at ein støttar opp initiativ med privateigde omsorgsbustadar med kommunal bemanning
- byggje fleire sjølveigarbustadar etter modell frå Lyefjell
- gi leigetakarar moglegheit til å overta kommunal bustad ved å la leige fungera som nedbetaling
- at kommunen har gode rammer for startlån, slik at dei som har problem med å få vanleg banklån, kan få lån til eigen bustad
- at ein set av 8 einingar ved det nye omsorgssenteret på Kvernaland til ungdom med nedsett funksjonsevne

3.4 Psykiatri og rusomsorg

Menneske i alle lag kan rammast av psykisk sjukdom og av rusproblem og det er viktig å driva førebyggjande arbeid. Når tiltak må setjast inn vil Time Venstre ha tilbod som er tilpassa den enkelte sine behov og tilgjengeleg når det trengs.

Time Venstre vil:

- fortsetja å støtta pårørandesenter
- ha fokus på rusførebygging blant ungdom gjennom fortsett samarbeid mellom heim, skule, barnevern og politi
- vidareføra det positive arbeidet til Natteravnane
- at skulehelsetenesta bidreg med å spreia kunnskap om psykisk helse i skulane og har fokus på tidleg innsats til ungdom som slit psykisk

- at kommunen skal kunna gi raskt tilbod om psykiatrisk hjelp, spesielt til ungdom
- arbeida for god oppfølging av ruspasientar og yta bistand som butilbod, buoppfølging, yrkesretteleing og praksisplassar

4. Næringsliv: eit kreativt og verdiskapande Time

Time Venstre vil leggja til rette for eit nyskapande næringsliv som skapar verdiar, arbeidsplassar og grøn vekst.

Time Venstre vil:

- stimulera til at ein kan stå lenger i arbeid
- leggja til rette for godt samarbeid mellom skular, kommune og næringsliv
- tilby etablerarstipend for dei som skapar nye arbeidsplassar
- sørgja for at kommunen tilbyr god rettleingsteneste til gründarar, inkludert juridisk bistand
- redusera og forenkla sakshandsaminga, slik at gründarar skal få gjennomført sine idéar utan å miste for mykje tid i byråkrati.
- arbeida for at små verksemder skal kunna etablere seg på fleire stader i kommunen, ikkje berre på Bryne
- vera opne for at tome låvar skal kunne nyttast til næringsformål
- leggja til rette for produktutvikling og utsal av lokal mat
- ha fokus på kortreist mat, og at kommunen prioriterer lokalt produsert mat i kommunale innkjøp
- halda på dagens ordning for søndagsopne butikkar
- at skjenkeløyve skal vera lett å få, men også lett å mista

5. Aktiv fritid

Frivilligheit er bærebjelken for ei aktiv fritid i Time. Venstre vil støtta opp under den frivillige sektoren og arbeida for langsiktige og trygge inntektskjelder. Offentlege støtteordningar må støtta opp under organisasjonane sin fridom og sjølvstende og ikkje bidra til å byråkratisere dei.

5.1 Idrett

Idrett skapar trivsel, sosialt nettverk og folkehelse, og er svært viktig for mange unge og vaksne Timebuar. Time Venstre vil sikra alle unge i kommunen tilgang på eit variert idrettstilbod.

Time Venstre vil:

- satsa på breddeidrett
- støtta tilrettelegging av samlingsstader for uorganisert idrett
- arbeida for utvikling av ein idrettscampus i området ved Timehallen ("Campus Trallfa" som inkluderer fleirbrukshall og symjehall)

5.2 Kultur:

Kunst og kultur har ein verdi i seg sjølv, og må få operera fritt. Tilgang til eit mangfaldig kulturliv er eit viktig gode, og Time Venstre vil støtta opp om private og frivillige initiativ.

Time Venstre vil:

- auka støtta til arbeid for og blant barn og unge
- arbeida for kortare ventelister, utvida aldersgrenser og lågare eigenandel i kulturskulen
- kombinera småstillingar i kulturskulen med undervisning i grunnskulen
- ta godt vare på kulturbygga og vidareutvikla innhaldet i kulturinstitusjonane i kommunen
- følgja opp arbeidet med å gjennomføra plan for kulturvern og kulturminneplan
- bidra til informasjonstavler og kart/brosjyremateriell for å nå ut med informasjon om kulturminne i kommunen

5.3 Friluftsliv

Friluftsliv har i lange tider vore ein viktig del av det norske levesettet. Å sansa naturen vi har i nærmiljøet er viktig for både kropp og sjel. Det er rekreasjon, trening og kanskje den beste førebygginga av god helse.

Time Venstre vil:

- leggja til rette for aktivt friluftsliv gjennom turløyper og nærmiljøanlegg
- etablera samanhengande turveg frå Bryne til sjøen
- tilretteleggja for barn og ungdom i skog og mark
- fylgja opp samarbeid med Jæren Friluftsråd, Brynes Vel, Jæren Skoglag og andre aktuelle aktørar, lag og organisasjonar som legg til rette for tilgang til naturopplevingar
- begrensa motorisert ferdsel i utmark

6. Lokaldemokrati

6.1 Kommunereform

For Time Venstre er det viktigaste å sikra gode tilbod og løysingar for innbyggjarane i framtida, og me er positive til å sikra dette i lag med nabokommunane våre. Ein stor Jærkommune vil bli landets sterkaste landbrukskommune, noko som igjen kan bidra til å sikra jordvern og matproduksjon for framtidige generasjonar. Me er opne for ei løysing som inneber ei revurdering av dagens kommunegrense.

6.2 Sunn økonomi og openheit

Dei komande åra vil økonomien, både nasjonalt og lokalt, møta på utfordringar. Time Venstre vil føra ein ansvarleg og langsiktig økonomisk politikk.

Time Venstre vil:

- ta ansvar for at kommunen har ein sunn økonomi og er rusta for utfordringar som kjem
- unngå eigedomsskatt så lenge det ikkje er nødvendig for det kommunale tenestenivået
- at kommunale reglar, forskrifter og skjema skal vera enkle å finna og enkle å forstå
- kutta unødvendig byråkrati og få kortare sakshandsamingtid
- at Time kommune skal vera prega av openheit rundt alle prosessar og vedtak, og at varsling om kritikkverdige forhold ikkje skal føra til sanksjonar for varslaren
- arbeida for at ein vel grøne og "fair trade" alternativ i innkjøp av varer og tenester i kommunen
- ha ein gjennomgang av alle kommunale investeringar for å sikra etisk og miljøvennleg plassering i fond
- senka stemmerettsalderen til 16 år

7. Sosialt ansvar og fattigdom

I ei tid med stadig fleire menneske på flukt frå krig og fattigdom er det alltid behov for ei hjelpande hand til dei mest utsette. Vi må på sjenerøst vis ta vår del av dette ansvaret.

Time Venstre vil:

- ta imot syriske flyktningar
- få fleire med innvandrarbakgrunn i arbeid, mellom anna gjennom mentorordning, språkopplæring og aktiv rekruttering
- ha spesielt fokus på barn i låginntektsfamiliar, ved å følgja opp handlingsplan mot barnefattigdom
- vurderer gratis kjernetid i barnehage for barn i låginntektsfamiliar
- seia nei til tiggeforbod